

Seksuele intimidatie

Versterkt beleid

NOC*NSF heeft in samenwerking met de bonden een structuur opgezet om seksuele intimidatie in de sport te voorkomen en waar nodig hulp te kunnen bieden. Sinds 1996 wordt daar al aan gewerkt. Vanaf de ALV van mei 2008 is het streven naar een verder versterkt beleid waarbij een samenhangend stelsel van maatregelen zowel primaire preventie (tegengaan van seksuele intimidatie) als secundaire preventie (voortduren en herhalen voorkomen) als ook de opvang bij incidenten en sanctionering ten gevolge van overtredingen optimaal waarborgt.

Meldpunt en vertrouwenspersonen

Tot dit samenhangende stelsel horen onder andere het NOC*NSF telefonisch meldpunt (0900-2025590) dat 24 uur zeven dagen per week bereikbaar is en waar men terecht kan voor eerste opvang, vragen en advies aangaande seksuele intimidatie in de sport. Het meldpunt verwijst voor verder advies en ondersteuning bij incidenten door naar de NOC*NSF poule van vertrouwenspersonen en adviseurs die regionaal ondersteuning en advies bij incidenten geeft aan zowel slachtoffers, beschuldigen als sportorganisaties.

Binnen de bond zullen Vertrouwenscontactpersonen als eerste aanspreekpunt bij (dreigende) incidenten fungeren en door kunnen verwijzen naar NOC*NSF vertrouwenspersonen of andere ondersteunende instanties. Ook verenigingen stellen steeds vaker een dergelijke vertrouwenscontactpersoon aan, die laagdrempelig aanspreekbaar is bij incidenten en mee kan werken aan het opzetten van beleid.

Registratiesysteem, gedragsregels en tuchtrechtspraak

Nieuw in dit samenhangende stelsel is het in de nabije toekomst te voeren registratiesysteem voor plegers. Het systeem, dat goedgekeurd is door het College Bescherming Persoonsgegevens, registreert plegers na een straf - of tuchtrechtelijke veroordeling voor een van te voren vastgestelde periode. Ook het hanteren van de gedragsregels 'preventie van seksuele intimidatie in de sport', in 1997 door alle bonden aangenomen, vormen een belangrijke maatregel.

De gedragsregels zijn richtlijnen voor de begeleider, waarmee seksuele intimidatie kan worden voorkomen. Ze fungeren als toetssteen voor het gedrag van begeleiders en sporters in concrete situaties. Ze nodigen uit tot nadenken en discussiëren over het eigen handelen en dat van anderen in de sportomgeving. De gedragsregels vormen het fundament voor het verdere beleid. Een andere maatregel is het hanteren van een uniform klachtreglement, waarin het overtreden van de gedragsregels kunnen worden gesanctioneerd, waarbij bij voorkeur bonden zich aansluiten bij het Instituut Sport Rechtspraak. Dit instituut heeft een speciale kamer seksuele intimidatie.

Beleid voor verenigingen

Voor verenigingen is er de brochure 'beleidvoeren binnen de vereniging' dat richtlijnen geeft hoe preventief beleid op te zetten. Naast het voeren van beleid is het als vereniging erg belangrijk het onderwerp bespreekbaar te maken onder sporters, ouders en kader. Er zijn folders en voorlichtingsbijeenkomsten voor verschillende doelgroepen om het bespreekbaar maken te ondersteunen. Op deze manier doet een vereniging zoveel mogelijk om seksuele intimidatie te voorkomen. In het geval dat er zich toch een incident voordoet, kan een vereniging veel

makkelijker en sneller stappen ondernemen, met zo min mogelijk schade voor eventuele slachtoffers en pleger en de vereniging zelf.

Feiten en cijfers

- Op het gebied van seksuele intimidatie zijn inmiddels vele bonden actief.
- De precieze aantallen van seksuele intimidatie in de sport zijn niet bekend. Bij het NOC*NSF telefonisch meldpunt worden jaarlijks tussen de 80-100 meldingen geregistreerd. Dit is zeker niet een goede weergave van het werkelijk aantal incidenten, dat ligt zeker hoger.
- Seksuele Intimidatie treft jaarlijks gemiddeld 20 verschillende takken van sport.
- In 70% van de meldingen is het slachtoffer een vrouw, in 30% een man. De aard van de meldingen varieert van verbale intimidatie en niet-functionele of ongewilde aanrakingen tot aanranding, verkrachting en langdurig seksueel misbruik. Een derde van alle meldingen bestaan uit deze laatste drie categorieën. Van deze slachtoffers is 95% jonger dan 20 jaar en 60% zelfs jonger dan 16 jaar.
- In bijna alle gevallen van seksuele intimidatie bij vrouwen/meisjes en mannen/jongens wordt een mannelijke begeleider beschuldigd.

Vertrouwenspersonen

Seksuele intimidatie komt overal voor: op het werk, in de disco, op school... en helaas ook in de sport. Als je ermee te maken krijgt, is het belangrijk te weten waar je terecht kunt voor hulp, ondersteuning en advies. Of gewoon voor een luisterend oor. Voor iedereen in de sport heeft NOC*NSF in al die gevallen een aantal vertrouwenspersonen en adviseurs beschikbaar.

Wat is seksuele intimidatie?

Seksuele intimidatie is elke vorm van seksueel gedrag of seksuele toenadering, in verbale, non-verbale of fysieke zin, opzettelijk of onopzettelijk, die door de persoon die het ondergaat als ongewenst of gedwongen wordt ervaren.

Seksuele intimidatie is een breed begrip en wordt verschillend beleefd. Er zijn voorbeelden waarbij de een er geen problemen mee heeft, maar de ander wel. Denk daarbij aan schuine grappen of opmerkingen over iemands lichaam, een klapje op de bil of een arm om de schouder. Dit moet ophouden als degene die het ondergaat duidelijk maakt het niet leuk te vinden.

Er zijn ook vormen van seksuele intimidatie die altijd ongewenst zijn. Er bestaat geen twijfel over of ze wel of niet mogen. Bijvoorbeeld mensen bekluren in de kleedkamer of douche, aanranding en verkrachting. Dit moet niet alleen ophouden, maar er moet ook tegen de pleger worden opgetreden.

Plegers en slachtoffers

Seksuele intimidatie komt voor in alle takken van sport. Het kan vrouwen en mannen overkomen, kinderen en volwassenen. Wel zijn er groepen die meer risico lopen dan anderen, namelijk kinderen en vrouwen. Plegers van seksuele intimidatie kunnen sporters, trainers of andere begeleiders in de sport zijn. Ook hier gaat het zowel om mannen als om vrouwen. Meer mannen dan vrouwen.

Signaleren en praten

Iedereen die sport, moet dit kunnen doen in een veilige omgeving. Wanneer je te maken krijgt met seksuele intimidatie is dat een teken dat die omgeving niet veilig meer is. Het kan veel emoties en vragen oproepen, ook als je er niet zelf het slachtoffer van bent, maar het ziet gebeuren. Blijf er niet mee rondlopen! Signaleer het en praat erover met iemand in wie je vertrouwen hebt. Direct signaleren en het in de openbaarheid brengen van seksuele intimidatie kan herhaling of het verergeren van de situatie voorkomen.

Erover praten is vaak moeilijk. Het kan allerlei nadelige gevolgen hebben voor jou en voor anderen. Op die momenten kan het prettig zijn om met iemand van buitenaf te kunnen praten en advies te vragen. Daarom heeft NOC*NSF een aantal vertrouwenspersonen en adviseurs aangesteld.

Vertrouwenspersonen en adviseurs

NOC*NSF heeft vertrouwenspersonen en adviseurs, op wie iedereen die lid is van een sportvereniging in Nederland gratis een beroep kan doen. Er zijn vertrouwenspersonen voor slachtoffers van seksuele intimidatie, maar er zijn ook vertrouwenspersonen voor beschuldigten. Daarnaast zijn er adviseurs voor mensen die zelf geen slachtoffer zijn, maar te maken krijgen met een vermoeden, melding of klacht.

Vertrouwenspersonen voor slachtoffers

Voor slachtoffers van seksuele intimidatie zijn er speciale vertrouwenspersonen. De vertrouwenspersonen (zowel mannen als vrouwen) zijn onafhankelijk, kennen de sportwereld en zijn opgeleid om dit vertrouwenswerk te doen.

Wat doet de vertrouwenspersoon?

Hij of zij luistert naar je verhaal en helpt je zoeken naar mogelijkheden om de situatie op te lossen. Informatie wordt strikt vertrouwelijk behandeld en er gebeurt niets wat je niet weet. De vertrouwenspersoon kan je helpen om een klacht in te dienen bij de vereniging, sportbond of politie. Maar gewoon even praten kan ook.

Vertrouwenspersonen voor beschuldigten

Er zijn vertrouwenspersonen voor beschuldigten. Zij zijn er voor mensen die daadwerkelijk van seksuele intimidatie worden beschuldigd. Maar bij hen kunnen ook mensen terecht die zich afvragen of ze misschien de grens van het toelaatbare overschrijden. Iedereen die behoefte heeft aan een vertrouwelijk gesprek over dit onderwerp, of ondersteuning wil bij de behandeling van een klacht die tegen hem/haar is ingediend, kan gratis een beroep op hen doen.

Wat doet de vertrouwenspersoon?

De vertrouwenspersonen zijn geen advocaten voor beschuldigen. Ook spelen zij niet de rol van politieagent, rechter of therapeut. Ze bieden wel een luisterend oor en zoeken samen met jou naar oplossingen. Alle informatie wordt strikt vertrouwelijk behandeld. De vertrouwenspersonen kunnen beschuldigen ook ondersteunen bij gesprekken naar aanleiding van een klacht.

Adviseurs

Als je zelf geen slachtoffer bent van seksuele intimidatie, maar wel te maken hebt met een vermoeden, melding of klacht, kun je terecht bij een speciale adviseur. Verenigingsbestuurders, trainers, leden, bonden en ook ouders van sporters kunnen gratis een beroep op hen doen. Adviseurs zijn onafhankelijk, kennen de sportwereld en zijn opgeleid om dit werk te doen.

Wat doet de adviseur?

Met de adviseur bespreek je de situatie waarmee je te maken hebt. Vervolgens adviseert hij of zij je over de stappen die je kunt nemen, afhankelijk van het doel dat je wilt bereiken. Alle informatie wordt strikt vertrouwelijk behandeld. Je krijgt advies, maar het blijft aan jou om te bepalen wat je doet. De adviseurs kunnen ook de vereniging of bond ondersteunen en adviseren bij het ontwikkelen van een vaste procedure, waarmee kan worden opgetreden tegen vormen van seksuele intimidatie.

Aparte taken van adviseurs en vertrouwenspersonen

De adviseurs begeleiden geen slachtoffers of beschuldigen. Dat doen de vertrouwenspersonen. Andersom doen de vertrouwenspersonen geen advieswerk. Dit zijn gescheiden taken. Verstrengeling van belangen en taken wordt op deze wijze voorkomen.

Belangrijke nummers

Voor vragen over het beleid tegen seksuele intimidatie in de sport kunt u contact opnemen met: NOC*NSF, Postbus 302, 6800 AH Arnhem. Tel.: 026-4834554

Bij het NOC*NSF meldpunt (0900 - 2025590, € 0,10 per minuut) kun je terecht met eerste vragen, twijfels of om je verhaal te vertellen. Je kunt het telefoonnummer van een vertrouwenspersoon of adviseur bij jou in de buurt anoniem opvragen. Je kunt daarbij zelf aangeven of je liever met een man of vrouw praat. Let wel: het meldpunt kan je zeer gedetailleerd informatie verschaffen over welke vertrouwenspersoon of adviseur het meest geschikt is voor jouw vraag of probleem. Het NOC*NSF meldpunt is dag en nacht bereikbaar, ook in het weekend en op feestdagen.

Vertrouwenspersonen

Drenthe

Naam: Roel Petter

Geslacht: Man

Bereikbaarheid: Dagelijks 18.00-22.00 uur

Telefoonnummer: 06-14297239

Niet beschikbaar voor*: -

Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Flevoland

Naam: Maarten Borneman
Geslacht: Man
Bereikbaarheid: 18.00 - 22.00 uur, met uitzondering van zondag
Telefoonnummer: 06-14297249
Niet beschikbaar voor*: -
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Friesland

Naam: Riki Telgen
Geslacht: Vrouw
Bereikbaarheid: Altijd via voicemail
Telefoonnummer: 06-14297271
Niet beschikbaar voor*: -
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Gelderland

Naam: Bert Bode
Geslacht: Man
Bereikbaarheid: Altijd bereikbaar
Telefoonnummer: 06 53371249
Functie: Vertrouwenspersoon beschuldigde, slachtoffer en adviseur

Groningen

Naam: Anita Snippe
Geslacht: Vrouw
Bereikbaarheid: Eventueel via voicemail
Telefoonnummer: 06-14297237
Niet beschikbaar voor*: Roeien
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Naam: Roel Petter
Geslacht: Man
Bereikbaarheid: Dagelijks 18.00-22.00 uur
Telefoonnummer: 06-14297239
Niet beschikbaar voor*: -
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Limburg

Naam: Marijke Staps
Geslacht: Vrouw
Bereikbaarheid: Via meldpunt of voicemail
Telefoonnummer: 06-14297270
Niet beschikbaar voor*: -
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Noord-Brabant

Naam: Peter Notten
Geslacht: Man
Bereikbaarheid: Via meldpunt of voicemail
Telefoonnummer: 06-14297235
Niet beschikbaar voor*: Basketbal
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Noord-Holland

Naam: Karin de Bruin
Geslacht: Vrouw
Bereikbaarheid: Via meldpunt
Telefoonnummer: 0900-2025590 (0,10/min)
Niet beschikbaar voor*: -
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Overijssel

Naam: Nel van der Loos
Geslacht: Vrouw
Bereikbaarheid: Altijd bereikbaar (eventueel voicemail)
Telefoonnummer: 06-14297213
Niet beschikbaar voor*: -
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Naam: Erica Trampen
Geslacht: Vrouw
Bereikbaarheid: Altijd bereikbaar (eventueel voicemail)
Telefoonnummer: 06-14297238
Niet beschikbaar voor*: -
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Utrecht

Naam: Conny van Bentum
Geslacht: Vrouw
Bereikbaarheid: Via meldpunt of voicemail
Telefoonnummer: 06-42560345
Niet beschikbaar voor*: zwemmen en hockey
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Naam: Jos Nijssen
Geslacht: Vrouw
Bereikbaarheid: Via voicemail
Telefoonnummer: 06-42530713
Niet beschikbaar voor*: -
Functie: Vertrouwenspersoon slachtoffer/adviseur

Zuid-Holland

Naam: Herman Renes
Geslacht: Man
Bereikbaarheid: Via voicemail
Telefoonnummer: 06-42485145
Niet beschikbaar voor*: -

Zeeland

Naam: Herman Renes
Geslacht: Man
Bereikbaarheid: Via voicemail
Telefoonnummer: 06-42485145
Niet beschikbaar voor*: -

* Veel van de vertrouwenspersonen en adviseurs komen zelf uit of zijn bekend met de sportwereld. Wanneer je een adviseur of vertrouwenspersoon nodig hebt, is het

belangrijk om een onafhankelijk adviseur of vertrouwenspersoon te hebben. Een aantal adviseurs en vertrouwenspersonen zijn vandaag de dag nog actief in een tak van sport.

Opleiding Vertrouwens Contact Persoon

NOC*NSF organiseert binnen het project Seksuele Intimidatie in de Sport de cursus Vertrouwens Contact Persoon Seksuele Intimidatie in de sport. Voor 2009 zijn 6 VCP cursusdata vastgesteld:

- donderdag 26 februari en 19 maart 2009
- donderdag 23 april en 28 mei 2009
- donderdag 11 juni en 25 juni 2009
- donderdag 10 september en donderdag 1 oktober 2009
- donderdag 8 oktober en 5 november 2009
- donderdag 26 november en 10 december 2009

Voor bovengenoemde mogelijkheden kunt u zich al aanmelden. Mochten er voor een bepaalde cursus onvoldoende aanmeldingen zijn, dan wordt de training verplaatst naar een van de volgende mogelijkheden. Uiteraard wordt u hiervan op de hoogte gesteld.

Achtergrond

Seksuele intimidatie is al lang geen nieuw begrip meer in Nederland. Ook binnen de sport komt het voor. Al snel denken we hierbij aan jonge sporters die slachtoffer zijn geworden van volwassen begeleiders. Maar het vindt ook plaats tussen sporters onderling, of tussen begeleiders.

Indien slachtoffers melding willen doen van een geval van seksuele intimidatie, is het een probleem als ze daarvoor geen vertrouwd aanspreekpunt vinden binnen de vereniging of bond. Het is een onderwerp dat niet makkelijk bespreekbaar is. Het ontbreken van een luisterend oor, van iemand die raad geeft, maakt het extra moeilijk. Hierdoor zien slachtoffers ervan af hun klacht te melden. Daardoor blijven zeer ongewenste en voor slachtoffers pijnlijke situaties voortbestaan. Dit moet niet en is ook niet nodig. Juist om deze reden is al een aantal verenigingen en bonden overgegaan tot het aanstellen van een Vertrouwens Contact Persoon (VCP) voor seksuele intimidatie. Deze personen zijn opgeleid door NOC*NSF.

De rol van Vertrouwens Contact Persoon (VCP) is in het leven geroepen om binnen een vereniging of bond een eerste aanspreekpunt te hebben. De VCP is op de hoogte van de mogelijkheden die er zijn om hulp te krijgen. Daarnaast adviseren en stimuleren ze hun vereniging of bond om preventieve maatregelen te nemen. VCP-ers hebben een dubbele taak: de weg wijzen wanneer er vragen zijn en meedenken over preventie. Zij fungeren als eerste opvang voor leden met een klacht.

Tweede VCP als achtervang:

In verband met ziekte en/of vakantie is het aan te raden altijd ene tweede persoon aan te wijzen, die als achtervang fungeert. Het is verstandig om in dit geval iemand aan te stellen van een ander geslacht dan de 'eerste' VCP.

Bereikbaarheid

Een VCP kan zichzelf via bonds- en verenigingsbladen en bonds- en verenigingssites bekendmaken en aangeven wanneer hij/zij bereikbaar is. Het is aan te raden om op vastgestelde tijden bereikbaar te zijn op een bekend nummer, bijvoorbeeld een mobiele telefoon die de VCP altijd bij zich heeft.

Er bestaat een speciale opleiding voor de VCP, door NOC*NSF ontwikkeld en verzorgd: de opleiding Vertrouwens Contact Persoon Seksuele Intimidatie in de sport (ten behoeve van bonden en verenigingen).

De cursus duurt twee dagdelen. Tijdens deze cursus wordt aandacht besteed aan de positie die de VCP inneemt wanneer er sprake is van een klacht. Er wordt ingegaan op de adviezen en de verwijzingen die mogelijk zijn. De cursus is niet alleen theoretisch, maar ook praktisch. Zo worden er praktische gesprekstechnieken geoefend. Al met al een veelzijdige training waarin de verschillende kanten van het werk van de VCP worden toegelicht en geoefend. De opleiding wordt afgesloten met een certificaat van NOC*NSF.

Voor wie?

De cursus is bedoeld voor professionals en vrijwilligers binnen bonden en verenigingen met interesse voor de functie van VCP. De vereniging of bond kan hen opgeven voor het volgen van de cursus. Deelnemers aan de training hebben een leeftijd van minimaal 25 jaar en HBO denkniveau.

Iedere cursist ontvangt een cursusmap. De inhoud van de map bestaat uit lesmateriaal en informatiemateriaal als naslagwerk.

De kosten bedragen 150 euro per aangemelde cursist.

Opgave bij het secretariaat Seksuele Intimidatie in de Sport. Bij voorkeur via email: darja.vastenhoud@noc-nsf.nl. Het kan ook telefonisch via 026 4834554 of per fax 026 4834468.